

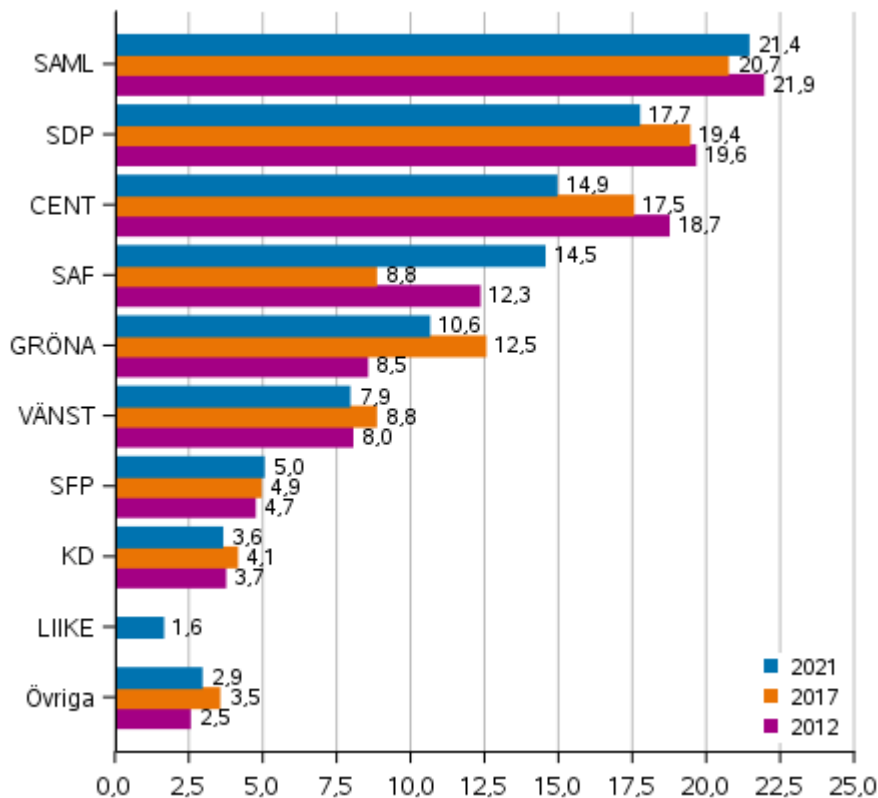
Kommunalvalet 2021

Preliminära rösträkningen

Kommunalvalet 2021, resultatet av den preliminära rösträkningen

Resultatet som baserar sig på den preliminära räkningen av rösterna i kommunalvalet 2021 har publicerats i [databastablerna](#). De slutliga uppgifterna enligt det fastställda resultatet som baserar sig på kontrollräkningen publiceras 22.6.2021.

Partiernas väljarstöd i kommunalvalet 2012, 2017 och 2021, %

Innehåll

Kommunalval, kvalitetsbeskrivning.....	3
--	---

Kommunalval, kvalitetsbeskrivning

1. Relevans av statistikuppgifterna

1.1 Sammandrag av uppgiftsinnehållet i statistiken

Statistikcentralen producerar officiell statistik över kommunalvalet. Det centrala innehållet i statistiken är: partiernas röstetal och andelar fördelade på röster i förhandsröstningen och under den egentliga valdagen, partiernas fullmäktigeplatser, kandidaternas röstetal och -andelar samt antalet invalda ledamöter efter parti, antalet röstberättigade och väljare efter kön samt antalet väljare efter kön.

På statistiksidan Kommunalval presenteras också analyser av kandidaternas och de invaldas bakgrund samt av väljarna.

Fr.o.m. år 2004 finns uppgifterna också efter röstningsområde i Statistikcentralens statistikdatabas StatFin.

1.2 Centrala begrepp

Allmänt

Vid kommunalval väljs ledamöter till kommunernas fullmäktige. I början av år 2021 fanns det 293 kommuner i Fastlandsfinland (och 16 i landskapet Åland).

Kommunalval förrättas enligt den kommunindelning som träder i kraft i början av valåret (2021) (indelningen i röstningsområden trädde i kraft 1.1.2021, på basis av de beslut om indelning i röstningsområden som kommunerna meddelat Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata före 31.8.2020).

* Om kommunalval förrättas under året före det år då en ändring i kommunindelningen träder i kraft, ska valet förrättas i de kommuner som berörs av ändringen med iakttagande av den nya kommunindelningen.

Fullmäktige beslutar om antalet fullmäktigeledamöter som väljs i kommunen (kommunallagen 410/2015 16 §). Invånarantalet bestäms enligt de uppgifter som finns i befolkningsdatasystemet vid utgången av den 30 november året före valåret.

Lagen om ändring av vallagen (563/2015) trädde i kraft 1.6.2015, då det finska namnet på valet ändrades och tiden för valförrättningen ändrades (Fr.o.m. 2012 från den fjärde söndagen i oktober vart fjärde år). Kommunalval förrättas vart fjärde år den tredje söndagen i april (9.4.2017). Om den tredje söndagen infaller på påskdagen eller söndagen efter påskdagen, är valdagen söndagen före påskdagen (Vallagen 563/2015 144 §). I kommunerna i landskapet Åland förrättas (www.val.ax) valet också vart fjärde år, men vid en annan tidpunkt än i Fasta Finland, nästa gång i oktober 2019 (www.val.ax).

Vallagstiftning

Den första lagen om kommunalval gavs år 1917. Genom en revidering av vallagstiftningen år 1998 samlades alla valbestämmelser under en lag, vallagen (714/1998), som trädde i kraft 8.10.1998. Bestämmelserna om kommunalvalen ingår i nämnda lag och i kommunallagen 410/2015.

Lagen om ändring av vallagen (563/2015) trädde i kraft 1.6.2015, då det finska namnet på valet ändrades och tiden för valförrättningen ändrades från oktober till april. Kommunalval förrättas vart fjärde år den tredje söndagen i april. Om den tredje söndagen infaller på påskdagen eller söndagen efter påskdagen, är valdagen söndagen före påskdagen (Vallagen 563/2015 144 §). I kommunerna i landskapet Åland förrättas val www.val.ax också vart fjärde år (nästa gång i oktober 2023), men vid en annan tidpunkt än i Fastlandsfinland.

Kommunalvalet förrättas enligt gällande vallag (uppdaterad vallag <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1998/19980714>), närmare info på Justitieministeriets webbplats www.vaalit.fi och www.finlex.fi, vallag (714/1998). År 2000 var det för första gången möjligt att förhandsrösta utomlands i kommunalval.

Ändring av vallagen (939/2017), där brevröstning för utlandsfinländare och andra som vistas utomlands under valtiden möjliggjordes fastställdes 14.12.2017 och trädde i kraft 1.11.2018. Brevröstningen användes för första gången i riksdagsvalet 2019 och därefter i Europaparlamentsvalet 2019. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av vallagen (RP 101/2017 rd).

Ändringen av vallagen (1223/2018) innehöll vissa ändringar av teknisk natur, bl.a. en ändring av tidtabellen för beslut om indelning i röstningsområden och möjlighet att skicka rösträttsanmälan (meddelandekort) till de röstberättigade i elektronisk form;

Ändringen av vallagen (1132/2019) hade samband med inrättandet av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata 1.1.2020.

Den 6 mars 2021 meddelades att kommunalvalet 2021 flyttas fram på grund av hälsosäkerhetsrisker med anknytning till coronaviruspandemin (COVID-19).

För framflyttningen av kommunalvalet krävdes en ändring av vallagen (RP 33/2021, GrUB 4/2021, RSv 31/2021), lag om senareläggning av 2021 års kommunalval 256/2021 fastställdes 29.3.2021.

Centrala principer vid förrättning av val

Alla val i Finland förrättas enligt följande principer:

- **Valen är direkta.** Väljarna (de röstberättigade) röstar direkt på dem som de vill se invalda.
- **Valen är proportionella.** Vid proportionella val står antalet kandidater som väljs från varje parti (eller annan gruppering) i proportion till antalet röster partiet eller grupperingen får i jämförelse med andra grupperingar (gäller inte presidentval).
- **Valen är hemliga.** Valhemligheten innebär att varken valmyndigheterna eller någon annan får veta vem en väljare röstat på eller om väljaren eventuellt lämnat in en blank röstsedel. Om väljaren överhuvudtaget har utövat sin rösträtt, hör dock inte till valhemligheten.
- **Allmän och lika rösträtt i valen.** Allmän rösträtt innebär att rösträtten är enbart beroende av sådana allmänna krav som varje medborgare i allmänhet uppfyller. Lika rösträtt innebär att varje röstberättigad har lika rätt att påverka valresultatet. Vid allmänna val har alla en röst.
- **Varje väljare skall rösta själv.** Rösträtten får inte utövas via ombud.
- **Röstningen skall ske i närvaro av en valmyndighet.** Ett undantag är brevröstning som inte sker i närvaro av en valmyndighet. När brevröstningen förrättas ska väljaren kalla in två vittnen att närvara som undertecknar en försäkran om att röstningen har skett med bevarande av valhemligheten och med respekt för valfriheten.
- **Det finländska valsystemet är en kombination av personval och partival.** Med en och samma siffra röstar väljarna både på ett parti och en person (gäller inte presidentval).

Rösträtt och valbarhet

Röstberättigad vid kommunalval är:

varje person som senast på valdagen fyllt 18 år och som är

1. finsk medborgare eller medborgare i en annan EU-medlemsstat eller isländska eller norsk medborgare, vars hemkommun kommunen i fråga är (23.4.2021) den 51:a dagen före valdagen; eller
2. medborgare i en annan stat och vars hemkommun kommunen i fråga är (23.4.2021) den 51:a dagen före valdagen och som har haft hemkommun i Finland utan avbrott två år räknat från den 51:a dagen, eller
3. personer som är anställda inom EU eller i en internationell organisation i Finland, och familjemedlemmar till sådana personer, och som är bosatta i kommunen 23.4.2021 den 51:a dagen före valdagen förutsatt att personers uppgifter på begäran har registrerats i befolkningsdatasystemet och skriftligen har meddelat Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata att de önskar utöva sin rösträtt i kommunalvalet senast (22.4.2021) den 52:a dagen före valdagen.

Ändring av vallagen (939/2017), där brevröstning för utlandsfinländare (*obs! inte rösträtt i kommunalvalet*) och andra som vistas utomlands under valtiden möjliggjordes trädde i kraft 1.11.2018. Brevröstningen användes för första gången i riksdagsvalet 2019 och därefter i Europaparlamentsvalet 2019.

Valbarhet och kandidatuppställning

Valbarhet

1. har kommunen som hemkommun
2. har rösträtt i kommunalval i någon kommun och
3. inte står under förmynderskap

Bestämmelser om begränsningar för valbarhet finns i 72 § i kommunallagen.

Valbarheten bestäms i regel enligt samma tidtabell som i personens rösträttskommun, dvs. enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet den 51:a dagen före valdagen (i kommunalvalet 2021 fredagen 23.4.2021). Om en person flyttar till en annan kommun efter detta datum blir personen valbar i den nya kommunen.

Det finns ingen lagstadgad tidpunkt för när en kandidats valbarhet fastställs men i praktiken måste uppgiften om kandidatens hemkommun vara klar senast på den 32:a dagen före valdagen (i kommunalvalet 2021 fredagen 14.5.2021 *skärtorsdagen 13.5.2021), då centralvalnämnden behandlar och träffar avgöranden om kompletteringar i kandidatansökningarna. Beslut som gäller kandidatens hemkommun fattas på basis av uppgifterna i befolkningsdatasystemet.

Kandidatuppställning

Vid kommunalvalen kan kandidater ställas upp av

1. partier, som införts i partiregistret
2. röstberättigade som har bildat en valmansförening

Varje parti kan ställa upp högst en och en halv gång så många kandidater i kommunen som antalet fullmäktigeledamöter som ska väljas. Till exempel om det i en kommun utses 27 fullmäktigeledamöter kan ett parti ha högst 40 kandidater. Partierna kan sluta sig samman till att bilda valförbund. Partier som bildat valförbund får dock ställa upp sammanlagt högst lika många kandidater som det högsta antalet kandidater för ett enskilt parti.

För att bilda en valmansförening som ställer upp en kandidat krävs minst 10 röstberättigade personer i kommunen. I kommuner där invånarantalet vid utgången av november året före valåret är högst 1 500, får en valmansförening bildas av minst tre röstberättigade. I kommuner där antalet invånare är 1 501–2 000, får en valmansförening bildas av minst fem röstberättigade. Valmansföreningarna kan bilda gemensamma listor och varje lista kan ha högst en och en halv gång så många kandidater som antalet fullmäktigeledamöter som ska väljas.

Partier eller valmansföreningar ska ge in sina kandidatlistor (kandidatansökan) till kommunens centralvalnämnd på den 40:e dagen före valdagen (senast 9.3.2021 före klockan 16, kan kompletteras fram till 4.5.2021). Anmälan om valförbund och gemensamma listor ska lämnas till centralvalnämnden inom samma tidsfrist.

Centralvalnämnden i varje kommun tillkännager senast 1.3.2021 (den 48:e dagen före valdagen) till vem, vilka dagar och vid vilka klockslag samt på vilken plats kandidatansökningar och anmälningar tas emot.

Den kommunala centralvalnämnden kontrollerar kandidatlistorna, speciellt för att säkerställa att kandidaterna är valbara, och fastställer kandidatuppställningen på 31:a dagen före valdagen (14.5.2021).

Centralvalnämnden gör upp en sammanställning av kandidatlistorna i vilken kandidaterna för alla partier, valmansföreningar och gemensamma listor tas upp i utlottad ordning. För varje kandidat antecknas i sammanställningen ordningsnummer (med 2 som första nummer), namn och titel, yrke eller syssla. Sammanställningen av kandidatlistorna finns bl.a. i valbåsen.

Antalet fullmäktigeledamöter varierar enligt antalet invånare i kommunen (enligt uppgift som gäller vid utgången av den 30 november året före valåret).

Kommunlagen 410/2015 16§ ”Om fullmäktige inte fattar något beslut om antalet ledamöter i fullmäktige, ska det i lagen angivna minimiantalet ledamöter väljas. Om fullmäktige fattar beslut om ett större antal ledamöter än minimiantalet eller om ett tidigare beslut ändras, ska justitieministeriet underrättas om detta före utgången av året före valåret Fullmäktiges beslut om antalet ledamöter får verkställas innan det har vunnit laga kraft. Beslutet får dock inte börja verkställas, om förvaltningsdomstolen förbjuder verkställigheten.”

Enligt 16 § i kommunallagen 410/2015 ska dock minst följande antal ledamöterna väljas:

Antalet ledamöter enligt antalet invånare i kommunen

Antal invånare	Antal ledamöter i fullmäktige minst
högst 5 000	13
5 001 - 20 000	27
20 001 - 50 000	43
50 001 - 100 000	51
100 001 - 250 000	59
250 001 - 500 000	67
fler än 500 000	79

Rösträttsregister

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata upprättar den 46:e dagen före valdagen ett register över de röstberättigade (rösträttsregister). I rösträttsregistret införs om varje röstberättigad de uppgifter (bl.a. namn, personbeteckning, valkrets, hemkommun och röstningsställe) som finns i befolkningsdatasystemet den 51:a dagen före valdagen. Rösträttsregistret upprättas på basis av de uppgifter som finns i befolkningsdatasystemet 23.4.2021.

Rösträttsregistret är offentligt framlagt i magistraterna fr.o.m. den 41:a dagen före valdagen (dvs. fr.o.m. 3.5.2021). Till alla dem som är upptagna i registret sänds dessutom senast den 24:e dagen före valdagen (20.5.2021) en anmälan om rösträtt (ett meddelandekort), som innehåller bl.a. uppgifter om valdagen, förhandsröstningsperioden, adressen till röstningsstället och kontaktinformationen till valmyndigheten. Ur rösträttsregistret skrivs senare ut vallängder för valdagens röstningsställen. Rättelseyrkanden som gäller rösträttsregistret ska framställas hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata senast den 16:e dagen före valdagen (28.5.2021).

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgör rättelseyrkandena senast 25.5.2021.

Rösträttsregistret vinner laga kraft den 12:e dagen före valdagen, dvs. tisdagen 25.5.2021 klockan 12.

Röstning

Den röstberättigade kan rösta antingen

1. under förhandsröstningstiden eller
2. på valdagen, på söndagen (13.6.2021)

Förhandsröstningen i Finland förrättas (26.5–8.6.2021) på allmänna förhandsröstningsställen, på anstalter och som hemmaröstning under vissa förutsättningar. Allmänna förhandsröstningsställen i Finland är av kommunen bestämda ämbetsverk, postkontor och övriga ställen.

Förhandsröstning i utlandet förrättas (2.6–5.6.2021) i finska beskickningar och deras verksamhetsställen och på finska fartyg (kan inledas redan 25.5.2021).

Allmänna förhandsröstningsställen i utlandet är de finska beskickningar och deras verksamhetsställen som har förordnats genom förordning av statsrådet. Varje röstberättigad får rösta på förhand på de allmänna förhandsröstningsställena i Finland eller utomlands på finska beskickningar. På beskickningarna kan vem som helst som är röstberättigad i kommunalvalet rösta oberoende av i vilket land eller i vilken kommun han eller hon bor. Rösta på beskickningar kan sålunda röstberättigade som t.ex. är på semester eller stationerade i utlandet.

På valdagen kan den röstberättigade rösta enbart på röstningsstället i sitt eget röstningsområde. Väljaren behöver inte ha någon särskild orsak för att kunna rösta på förhand, utan han eller hon kan fritt välja mellan att rösta på förhand och på valdagen.

Valdeltagandet = andelen väljare av röstberättigade

Resultatuträkningen i kommunalvalet

Räkning av förhandsrösterna

Räkningen av förhandsrösterna börjar i regel på den egentliga valdagen, klockan 15. I stora valkretsar kan rösträkningen inledas ännu tidigare, dock tidigast klockan 12. Vid räkningen av förhandsröster strävas det efter att resultatet av förhandsröstningen ska vara klart senast klockan 20, efter detta kan man publicera preliminära uppgifter.

Räkning av rösterna på valdagen

Direkt efter att vallokaler stängs klockan 20 inleder valnämnderna den preliminära räkningen av valdagens röster. Valnämnden öppnar valurnan, räknar röstsedlarna och antecknar varje kandidats röstetal i ett särskilt valprotokoll. Därefter meddelar valnämnden omedelbart den kommunala centralvalnämnden kandidaternas röstetal, dvs. valresultatet, i röstningsområdet i fråga.

Centralvalnämnden inför resultaten i det centraliserade räkningssystemet i justitieministeriets valdatasystem. Slutligen lägger valnämnden röstsedlarna i ett paket, förseglar paketet och skickar det till centralvalnämnden före klockan 9 på måndagen.

Fastställande av valresultatet

Vid fastställandet av valresultatet tillämpas det s.k. d'Hondtska systemet, i vilket man i den första fasen av uträkningen av valresultatet räknar det totala antalet röster för varje enskild grupp i valkretsen, dvs. för

- ett (enskilt) parti som inte tillhör något valförbund
- ett valförbund
- en gemensam lista samt
- en valmansförening som inte tillhör någon gemensam lista

Partier som ingått valförbund behandlas således som en grupp, likaså valmansföreningar som inte tillhör en gemensam lista.

I *den andra fasen* ställs kandidaterna i varje grupp i rangordning på basis av antalet röster de fått.

I *den tredje fasen* tilldelas varje kandidat ett jämförelsetal så att den enligt rangordningen första kandidaten som jämförelsetal får gruppens hela antal röster, den andra kandidaten hälften därav, den tredje en tredjedel, den fjärde en fjärdedel, och så vidare.

Slutligen ställs alla kandidater i en kommun i rangordning på grundval av jämförelsetalen och utifrån denna lista utses till ledamot i fullmäktige lika många kandidater som väljs i kommunen.

Tillkännagivande av det preliminära valresultatet

Det preliminära valresultatet blir klart redan på valdagskvällen. När vallokaler stängs klockan 20 offentliggörs resultatet av förhandsröstningen som överförs till valdatasystemet. Därefter överförs valnämndernas preliminära uträkningar till valdatasystemet allt efter som de blir klara under valdagskvällen. Vanligen är hela det preliminära valresultatet klart senast klockan 23.

Kontrollräkning och fastställande av valresultatet

På måndagen klockan 9 dagen efter valdagen börjar valkrets nämnderna kontrollräkningen av röstsedlarna. Valresultatet ska vara klart följande onsdag 16.6.2021 klockan 18, då valkrets nämnderna fastställer det slutliga valresultatet i valkretsarna.

Mandatperioden för de fullmäktige som väljs år 2021 börjar 1.9.2021 och varar till utgången av maj 2025.

Ändringar i valkretsar och kommuner samt kommunsammanslagningar

Ändringarna i valkretsar och kommuner samt kommunsammanslagningarna när det gäller valen under olika år återfinns på internet i avsnittet Klassificeringar (på ingångssidan Kommunalval).

Kommunerna har placerats i valkretsar efter gällande valkretsindelning. I början av år 2021 är antalet kommuner i Fastlandsfinland 293 (och på Åland 16).

I statistiken har gällande statistisk kommungruppering använts (Statistikcentralen, kommuner och kommunbaserade indelningar). Kommunalval förrättas enligt den kommunindelning som träder i kraft i början av valåret (2021) (indelningen i röstningsområden trädde i kraft 1.1.2021, på basis av de beslut om indelning i röstningsområden som kommunerna meddelat Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata före 31.8.2020).

Enligt 23 § 1 mom. i kommunstrukturlagen (1698/2009) ska kommunalval som förrättas under året före det år då en ändring av kommunindelningen träder i kraft förrättas med iakttagande av den nya kommunindelningen. Detta gäller alltså de ändringar i kommunindelningen som träder i kraft 1.1.2022. Enligt motiveringarna för regeringens proposition (RP 268/2014 rd) ska statsrådet i dessa fall fatta beslut om ändring av en kommunindelning senast före utgången av året (dvs. år 2020) före valåret.

I början av år 2021 anslöts Honkajoki (099) kommun till Kankaanpää stad (214), valkretsen var oförändrat Satakunta (04). Nurmes (541) och Valtimo (911) sammanslogs till Nurmes (541) i början av år 2020, valkretsen var oförändrat Savolax-Karelen (09).

I början av år 2021 överfördes fem kommuner till ett annat landskap:

Kuhmois (291) överfördes från Mellersta Finland till Birkaland – *valkretsen ändrades från Mellersta Finland (11) till Birkalands valkrets (07)*

Itis (142) från Kymmenedalen till Päijänne-Tavastland – *valkretsen ändrades från Sydöstra Finland (08) till Tavastlands valkrets (06)*

Jorois (171) från Södra Savolax till Norra Savolax – *valkretsen ändrades från Sydöstra Finland (08) till Savolax-Karelens valkrets (09)*

Heinävesi från Södra-Savolax till Norra Savolax – *valkretsen ändrades från Sydöstra Finland (08) till Savolax-Karelens valkrets (09)*

Storkyro från Österbotten till Södra Österbotten

I den statistiska kommungrupperingen indelas kommunerna på basis av tätortsbefolkningsandelen och invånarantalet i den största tätorten i urbana kommuner, tätortskommuner och landsbygdskommuner. Indelningen baserar sig på tätortsavgränsningen som görs en gång om året och på den information om tätortsbefolkningen som fås på basis av den.

Begreppet tätort: En tätort är en förtätning av byggnader med minst 200 invånare. Definitionen av tätort baserar sig på Finlands miljöcentrals (SYKE) definitioner som har gjorts med hjälp av geografisk information, där man använt byggnads- och befolkningsuppgifter i Statistikcentralens 250m x 250m-rutmateriel.

1. Urbana kommuner är de kommuner i vilka minst 90 procent av befolkningen bor i tätorter eller där den största tätortens folkmängd är minst 15 000.
2. Tätortskommuner utgörs av de kommuner i vilka minst 60 procent, men under 90 procent, av befolkningen bor i tätorter och den största tätortens folkmängd är minst 4 000 men under 15 000.
3. Landsbygdskommuner är de kommuner där mindre än 60 procent av befolkningen bor i tätorter och den största tätortens folkmängd är under 15 000 samt de kommuner där minst 60 procent, men under 90 procent, av befolkningen bor i tätorter och den största tätortens folkmängd är under 4 000.

Klassificeringar som använts

Statistikcentralens kommunindelning, valkrets, kommun, röstningsområde, parti (som finns införda i partiregistret), kandidaternas och de invaldas ålder, bosättningsland.

Följande registrerade partier ställde upp kandidater i kommunalvalet 2021 (19/21):

- Finlands Socialdemokratiska Parti (SDP)
- Centern i Finland (CENT)
- Samlingspartiet (SAML)
- Svenska folkpartiet i Finland (SFP)
- Kristdemokraterna i Finland (KD)
- Gröna förbundet (GRÖNA)
- Vänsterförbundet (VÄNST)
- Sannfinländarna (SAF)
- Liberalpartiet - Frihet att välja (LIBE)
- Piratpartiet (Piratp.)
- Djurrättspartiet (EOP)
- Medborgarpartiet (KP)
- Feministiska partiet (Femin.p.)
- Blå framtid (SIN)
- Finska Folket först (SKE)
- Rörelse nu (LIKE)
- Öppna Partiet (AP)
- Finlands Kommunistiska Parti (FKP)
- Kristallpartiet (KRIP)

Insamlingsmetoder och uppgiftskälla

Statistikcentralen får primärmaterial för valen ur Justitieministeriets valdatasystem, vars tekniska utförande sköts av Tieto Abp

1.3 Lagar, förordningar och rekommendationer

Statens statistikväsen ska enligt statistiklagen (280/2004 ändr. 261/2013) sörja för att statistik över samhällsförhållandena och deras utveckling framställs för allmänt bruk. Lagen om Statistikcentralen (24.1.1992/48) visar att uppgiften hör till Statistikcentralen.

2. Metodbeskrivning

Statistiken baserar sig på ett totalmaterial. Statistikens primärmaterial baserar sig på Justitieministeriets valdatasystem, som består av fem delsystem. De är:

1. Basdata- och röstningssystemet med uppgifter om bl.a. valkrets, kommun och röstningsområdesindelningen, valmyndigheterna och röstningstillena (registret över röstningsställen) som innehåller uppgifter om allmänna förhandsröstningsställen och röstningstillena på valdagen;
2. Parti- och kandidatdatasystemet (kandidatregistret), i vilket följande uppgifter om varje kandidat antecknas: namn, kandidatnummer, yrke, hemkommun, parti/valmansförening (som uppställt kandidaten) och personteckning (14.5.2021). Kandidatsystemet innehåller även partiregistret;
3. Rösträttssystemet (rösträttsregistret), till vilket Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata plockar ut uppgifterna om alla röstberättigade den 46:e dagen (23.4.2021) före valdagen. Röstregistret upprättas skilt för varje val. Till rösträttsregistret förs de uppgifter om varje röstberättigad (bl.a. namn, personteckning, valkrets, hemkommun, och röstningsställe), som ingick i befolkningsdatasystemet den 51:a dagen (23.4.2021) före valdagen. Rösträttsregistret vinner laga kraft klockan 12 den 12:e dagen (25.5.2021) före valdagen. Rösträttsregistret används på alla förhandsröstningsställen och alla som förhandsröstat antecknas i det. Efter förhandsröstningen skrivs vallängderna, som ska finnas på vallokalerna på valdagen, ut ur registret. Rösträttsregistret kan dock också användas på vallokalerna på valdagen istället för vallängderna. Efter valet förstörs uppgifterna i rösträttsregistret.
4. Det centraliserade resultaträkningssystemet, till vilket valkrets nämnderna och kommunala centralnämnder levererar uppgifterna om valresultatet;
5. Resultattjänsten (Statistik- och datatjänstsystemet), med hjälp av vilken uppgifterna om valresultatet och övriga statistikuppgifter förmedlas till massmedierna och Statistikcentralen.

Statistikcentralens valdatasystem består av följande fyra valfiler: områdesfilen, partifilen, kandidatfilen och kandidatregistret.

Bakgrundanalys av kandidater och invalda

I samband med valstatistiken produceras också en bakgrundsanalys av de röstberättigade, partiernas kandidater och de invalda. Individpopulationen av röstberättigade baserar sig på det rösträttsregister (uppgifterna tagna ur befolkningsdatasystemet 23.4.2021), kandidaterna i Justitieministeriets kandidatregister. Personernas bakgrundsuppgifter som sammanslagits i dessa register baserar sig på Statistikcentralens statistikmaterial, bl.a. på befolknings-, familje- och sysselsättningsstatistik samt på examensregistret. Av de röstberättigade ingår bara röstberättigade som är bosatta i Finland.

I analysen har de röstberättigade, kandidaterna och de invalda fullmäktigeledamöterna beskrivits utifrån vissa variabler. Bakgrundsuppgifterna är i allmänhet från år 2018–2020. Nyare uppgifter än detta var inte tillgängliga. Med ålder avses personens ålder på valdagen i hela år.

I det följande beskrivs de bakgrundsvariabler som använts i analysen.

Valkrets

När det gäller kandidaterna är valkretsen i analysen den valkrets där personen kandiderar. När det gäller de röstberättigade baserar sig uppgiften om valkrets på den uppgift om personens bostadskommun som 51 dagar före valdagen uttagits från Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata befolkningsdatasystem.

Utländsk bakgrund

Utländsk bakgrund har granskats med hjälp av två variabler, dvs. personens språk eller härkomst. De som klassificerats som personer med utländsk bakgrund efter språk har något annat modersmål än finska, svenska eller samiska. Personer vars båda föräldrar (eller den enda kända föräldern) är födda utomlands klassificeras som personer med utländsk bakgrund på grundval av härkomst. Uppgiften är från år 2020.

Huvudsaklig verksamhet

Begreppet huvudsaklig verksamhet avser arten av personens ekonomiska verksamhet. Befolkningen indelas efter huvudsaklig verksamhet i personer som tillhör arbetskraften och sådana som står utanför arbetskraften. Dessa kan ytterligare indelas i undergrupper. Klassificeringen bygger på uppgifter om personens verksamhet under årets sista vecka. Uppgifterna om den huvudsakliga verksamheten grundar sig på olika register.

Klassificeringen enligt huvudsaklig verksamhet är följande:

- sysselsatta
- arbetslösa
- 0–14 -åringar
- studerande, skolelever
- pensionärer
- beväringar, civiltjänstgörare
- övriga utanför arbetskraften

Uppgiften i analysen beskriver personens verksamhet under sista veckan år 2019.

Familjeställning

I den här analysen har befolkningen indelats enligt familjeställning i följande kategorier

- gift/sambo med barn
- ensamförsörjare
- par utan barn
- ensamboende
- hemmaboende barn
- annan

Till gift/sambo med barn räknas alla äkta makar eller sambor samt personer i registrerat partnerskap, med egna och/eller partners barn som bor hemma. Par utan barn är gifta/sambor samt personer i registrerat

partnerskap som inte har barn. Med hemmaboende barn avses personer som bor tillsammans med sina egna föräldrar/sin egen förälder eller sina adoptivföräldrar/sin adoptivförälder och som har ställningen barn i familjen. Gruppen "Annan" innehåller sådana personer utan familj som bor tillsammans med andra personer (t.ex. en ensam mor/far som bor tillsammans med sitt barns familj), bostadslösa och anstaltsbefolkning. Ensamboende utan familj hör till klassen "Ensamboende".

Uppgiften om familjeställning är från år 2020.

Antal barn

I analysen har antalet biologiska barn och adoptivbarn använts som barnantal för en person. Uppgiften är från år 2020.

Utbildningsnivå

Personer som avlagt examen på grundnivå har högst 9 års utbildning. Sådan utbildning är t.ex. folk-, mellan- och grundskoleexamen.

Personer som avlagt examen på andra stadiet har 12 års utbildning. Sådana utbildningar är t.ex. studentexamen samt 3-åriga yrkesinriktade grundexamen, som också ger allmän behörighet för fortsatta studier vid yrkeshögskolor och universitet.

Yrkes- och specialyrkesexamen är yrkesinriktad tilläggstudier. I denna granskning ingår de i samma klass som examen på andra stadiet.

Utbildning på lägsta högre nivå tar 2–3 år efter mellannivån. Sådana utbildningar är t.ex. tekniker-, merkonom- och sådana sjukskötaresexamen som avlagts vid läroanstalter före yrkeshögskolereformen.

För högre högskoleexamen krävs 3–4 år av heltidsstudier efter utbildning på andra stadiet. Till lägre högskolenivå räknas t.ex. yrkeshögskoleexamen och lägre högskoleexamen.

För högre högskoleexamen krävs i regel 5–6 år av heltidsstudier efter mellannivån. Till utbildning på högre högskolenivå räknas t.ex. högre yrkeshögskoleexamen, magisterexamen och läkarnas specialiseringsexamen.

För examen på forskarutbildningsnivå krävs självständigt och publiceringsbart forskningsarbete eller avhandling. Examen är vetenskapliga licentiat- eller doktorsexamen.

Uppgifterna om utbildning erhålls ur Statistikcentralens examensregister.

Uppgifterna i analysen är från år 2019.

Disponibla penninginkomster

De disponibla penninginkomsterna omfattar inkomstposter i form av pengar och naturaförmåner med anknytning till anställning. I penninginkomster ingår inte kalkylerade inkomstposter, av vilka den kalkylerade bostadsinkomsten är den viktigaste. Då man från penninginkomsterna (brutto) drar av betalda transfereringar, är den återstående inkomsten disponibel penninginkomst.

Uppgiften är från år 2019.

Medianinkomst

I en rangordning av inkomsttagarna efter inkomstens storlek är medianinkomsten den mittersta observationen. På vardera sidan om den mittersta inkomsttagaren finns lika många inkomsttagare. Medianen är inte lika känslig för extrema observationer som det aritmetiska medeltalet.

Dubbelt medborgarskap

En person kan vara medborgare i flera länder (se medborgarskapslagen 2003/359 och medborgarskapsförordningen 1985/699). Om en person är medborgare i två länder, av vilka det ena är Finland, ingår hen i statistiken som finsk medborgare. Om en utländsk medborgare som bor i Finland har medborgarskap i flera andra länder, ingår hen i statistiken som medborgare i det land som utfärdat det pass med vilket hen kommit till Finland. Medborgarskapet bestäms enligt det land som utfärdat passet. En person kan ha flera eller inget medborgarskap. Innehav av främlingspass godkänns också som medborgarskap.

Skattepliktiga inkomster

Med vissa undantag är alla inkomster som erhålls i pengar eller som förmån med penningvärde skattepliktiga inkomster. Skattepliktiga är inte t.ex. vissa socialbidrag, dagpenningar och ersättningar. Sådana är t.ex. barnbidrag, bostadsbidrag och utkomststöd. Skattepliktiga är inte heller bl.a. stipendier och understöd från offentliga samfund.

Yrke

Yrket har granskats med hjälp av Yrkesklassificeringen 2010, som beskriver samhällets yrkesstruktur.

Uppgiften är från år 2018.

Socioekonomisk ställning

Med socioekonomisk ställning avses en persons ställning i samhället. Definieringen av en persons socioekonomiska ställning grundar sig på uppgifter om personens huvudsakliga verksamhet, yrke, yrkesställning och näringsgren.

Klassificeringen av socioekonomisk ställning är följande:

- Företagare
- Jord- och skogsbruksföretagare
- Företagare, inte jord- och skogsbruk
- Högre tjänstemän
- Lägre tjänsteman
- Arbetare
- Okänd

Uppgiften är från år 2018.

Arbetsgivarsektorn

Klassificeringen av arbetsgivarsektorn beskriver arbetsplatsens ägarförhållande och företagarform. Med hjälp av den kan man bl.a. skilja mellan den offentliga och den privata sektorn.

Klassificeringen är följande:

- Den privata sektorn (inkl. aktiebolag med statlig majoritet)
- Staten
- Kommun
- Annat eller okänd

Uppgiften om arbetsgivarsektor baserar sig på uppgifter om företagens ägartyp och juridiska form i Statistikcentralens företags- och arbetsställeregister.

Uppgiften är från år 2018.

3. Felfrihet och exakthet

Materialet i valstatistiken baserar sig på Justitieministeriets valdatasystem och på de uppgifter som valmyndigheterna levererat, som kan anses vara tillförlitliga.

4. Tidsenlighet och rättidighet

De fastställda uppgifterna avviker alltid i någon mån från siffrorna i den preliminära statistiken.

Resultaten ändras till alla delar efter att det fastställda resultatet erhållits: efter röstningsområde, kommun, valkrets, parti samt ifråga om antalet röster för alla kandidater och för de invalda, vilket innebär att t.o.m. deras inbördes ordning kan ändras.

5. Tillgänglighet och transparens

Det första materialet, dvs. förhandsuppgifterna, publiceras så snart som möjligt på internet, i StatFin-tjänsten samt på statistiksidan Kommunalval. Valuppgifterna efter kommun och röstningsområde (från och med år 2004) samt antalet röster för de invalda förs in i StatFin-tjänsten.

På statistiksidan Kommunalval finns offentliggöranden, tidsserietabeller och tabeller över det aktuella valet tillgängliga på tre språk (finska, svenska och engelska). Det andra materialet, dvs. de slutliga uppgifterna levereras till Statistikcentralen efter att valresultatet fastställts. De fastställda uppgifterna, som motsvarar den preliminära statistiken, publiceras på internet efter det att valresultatet fastställts och uppdateras i StatFin-tjänstens databaser.

6. Jämförbarhet

I statistiken används den kommunindelning som gäller valåret. Om kommunalval förrättas under året före det år då en ändring i kommunindelningen träder i kraft, ska valet förrättas i de kommuner som berörs av ändringen med iakttagande av den nya kommunindelningen. Den nya statistiska kommungrupperingen (urbana kommuner, tätorts- och landsbygdskommuner) började användas år 2000. Innan dess grupperades kommunerna på följande sätt: städer och övriga kommuner. De ändringar i valkretsar och kommuner som skett mellan valen har beaktats i sådan statistik som har jämförelseuppgifter i förhållande till resultaten från tidigare val.

På statistiksidan Kommunalval presenteras uppgifter om valresultatet som tidsserietabeller fr.o.m. år 1921.

7. Tydlighet och konsistens/enhetlighet samt dokumentering

Justitieministeriet publicerar omfattande allmän information om de olika valen, det landsomfattande kandidatregistret och uppgifter om valresultatet på sina webbsidor (www.vaalit.fi). Justitieministeriets statistik över förhandsröstande avviker från Statistikcentralens statistik över förhandsröstande, eftersom uppgifterna fastställs utgående från olika grunder:

- Justitieministeriet räknar antalet förhandsröstande av antalet röstberättigade
- Statistikcentralen räknar antalet förhandsröstande av alla väljare

De indelningar som använts i statistiken finns på Statistikcentralens webbplats.

Förfrågningar

Sami Fredriksson 029 551 2696
Ansvarig avdelningschef:
Hannele Orjala

vaalit@stat.fi
http://tilastokeskus.fi/til/kvaa/index_sv.html
Källa: Kommunalvalet 2021, preliminär data, Statistikcentralen